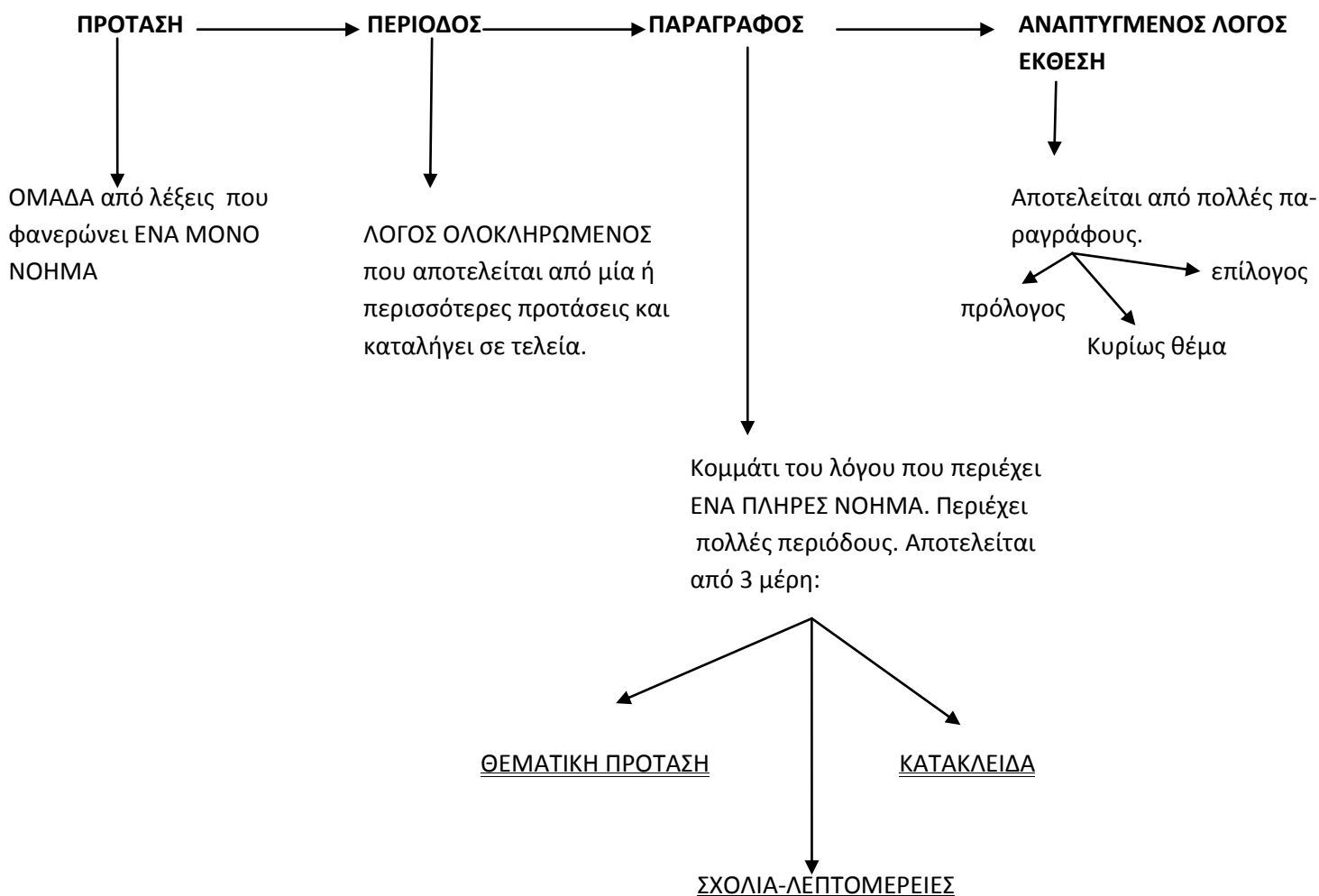

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΤΟ ΕΧΩ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΑΖΙ ΜΟΥ)

A. ΠΡΟΤΑΣΗ

Φροντίζω στο γραπτό μου να εμπλουτίζω τις προτάσεις μου (να τις κάνω δηλαδή επαυξημένες) προσθέτοντας προσδιορισμούς (ουσιαστικά ,επίθετα, αντωνυμίες, μετοχές, εμπρόθετους προσδιορισμούς) .Προσέχω όμως όταν εμπλουτίζω την πρότασή μου, να μη βάζω άλλο ρήμα γιατί τότε σχηματίζεται δεύτερη πρόταση!

Π.χ. Η Άννα τρέχει (απλή πρόταση)

Η Άννα τρέχει βιαστικά προς το μέρος της ανυπόμονης μητέρας της.

- Βιαστικά=επίρρημα
- Προς το μέρος= εμπρόθετος προσδιορισμός
- Της ανυπόμονης μητέρας της= επίθετο+ ουσιαστικό +αντωνυμία

*Εμπρόθετο προσδιορισμό ονομάζουμε την πρόθεση μαζί με ένα ουσιαστικό ,αντωνυμία ή επίθετο π.χ. στην εξοχή, στον άρρωστο, από το σχολείο, με τη μικρή μου αδελφή, για σένα, προς την αντίθετη πλευρά, υπό το μηδέν κ.ά

B. ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Τι προσέχω και τι αποφεύγω όταν γράφω μια περίοδο.

- Σε μια περίοδο φροντίζω ώστε οι προτάσεις μου να συνδέονται με συνδέσμους , αναφορικές αντωνυμίες και επιρρήματα ή να χρησιμοποιώ το κόμμα.
- Δε γράφω ποτέ μεγάλες περιόδους με πολλές προτάσεις . Δυσκολεύομαι στην κατανόηση του κειμένου. Κινδυνεύω επίσης να μπερδευτώ και να κάνω λάθη στη σύνταξη.
- Το υποκείμενο της κάθε πρότασης σε μια περίοδο πρέπει να δηλώνεται με σαφήνεια , ώστε να μην προκαλείται παρανόηση.

Γ. ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

Θεματική περίοδος: Είναι η φράση* της παραγράφου όπου παρουσιάζεται η κύρια ιδέα της παραγράφου. Διαβάζοντάς την δηλαδή, καταλαβαίνουμε για ποιο πράγμα μιλάει η παράγραφος.

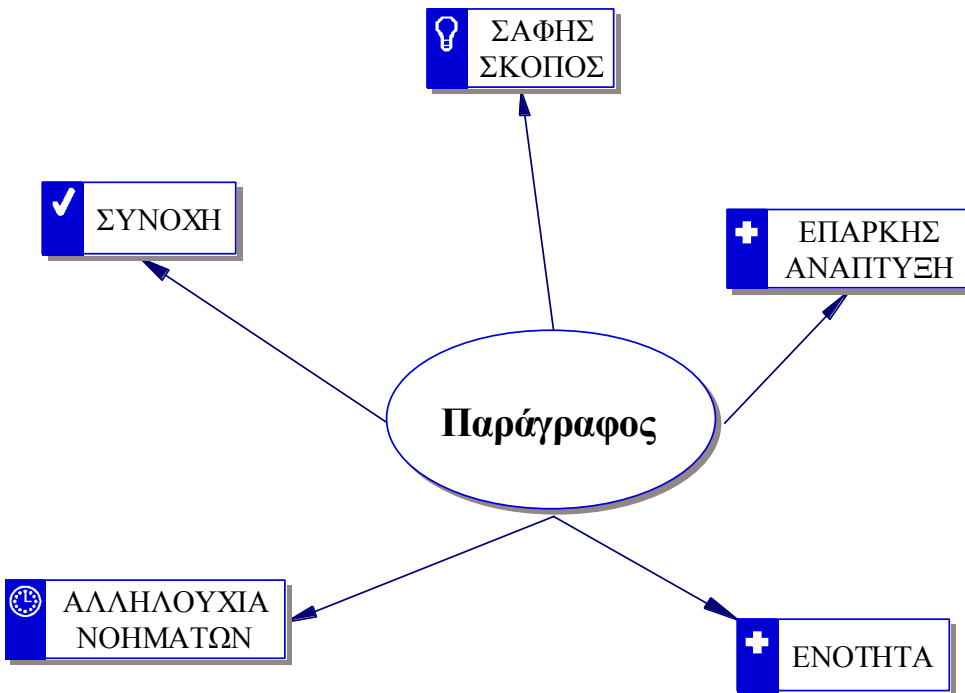
Σχόλια- Λεπτομέρειες: Αυτά καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της παραγράφου. Αναλύουν, υποστηρίζουν και δικαιολογούν τη θεματική περίοδο.

Κατακλείδα: Με αυτή τελειώνει η παράγραφος. Λειτουργεί σαν συμπέρασμα και τονίζει την κύρια ιδέα της παραγράφου.

* Η φράση μπορεί να είναι : 1)Πρόταση 2)περίοδος 3)σύνολο λέξεων.

ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΜΙΑΣ ΚΑΛΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

Σε μία καλή παράγραφο πρέπει να υπάρχει:

1) ΣΑΦΗΣ ΣΚΟΠΟΣ: Να έχει ξεκαθαρίσει αυτός που την γράφει τι ακριβώς θα γράψει και να διαμορφώσει τη θεματική περίοδο ανάλογα με το σκοπό που βάζει.

2) ΕΠΑΡΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: Η ιδέα που εκφράζεται με τη θεματική περίοδο πρέπει να αναπτυχθεί και να υποστηριχθεί με εξηγήσεις, παραδείγματα, συγκρίσεις κ.ά.

3) ΕΝΟΤΗΤΑ: Αυτά που γράφουμε πρέπει να έχουν άμεση σχέση με την κύρια ιδέα της παραγράφου. Δεν πρέπει να γράφουμε άσχετα πράγματα.

4) ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΑ ΝΟΗΜΑΤΩΝ: Αυτά που γράφουμε πρέπει να διαδέχονται ομαλά το ένα το άλλο. Δηλαδή σε μία παράγραφο δεν παραθέτω τις λεπτομέρειες στην τύχη, όπως μου έρχονται στο μυαλό, αλλά ακολουθώ μια λογική σειρά. Η λογική σειρά που ακολουθώ εξαρτάται από το είδος της παραγράφου. Έτσι έχουμε:

α) Την αφηγηματική παράγραφο.

Εδώ η σειρά που ακολουθούμε είναι χρονική. Γι' αυτό χρησιμοποιούμε μεταβατικές λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν χρόνο: **Το πρωί, σε λίγο, μετά, μόλις, στο τέλος.**

Π.χ **Το πρωί** ξύπνησα, **πριν χτυπήσει** το ξυπνητήρι, **φόρεσα** αμέσως τη στολή της παρέλασης και **κατέφθασα** χαρούμενος στο σχολείο. **Σε λίγο** σχηματίσαμε παράταξη με τις οδηγίες της γυμνάστριας και πήγαμε στην εκκλησία για να παρακολουθήσουμε τη δοξολογία. **Μετά** συγκεντρωθήκαμε στο χώρο απ' όπου θα ξεκινούσε η παρέλαση. **Μόλις** ακούστηκε η μουσική της φιλαρμονικής του δήμου, **αρχίσαμε** να προχωρούμε με βηματισμό. **Καμάρωνα** δίπλα στη σημαία που κυμάτιζε ελαφρά. **Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά. Μου φαινόταν** ότι όλα τα μάτια ήταν στραμμένα πάνω μου. **Αισθανόμουν** ότι ξαφνικά είχα μεγαλώσει απότομα. **Οι γονείς μου γεμάτοι περηφάνια** με χειροκρότησαν και **στο τέλος** της παρέλασης μ' **αγκάλιασαν** και με φίλησαν.

β) Την περιγραφική παράγραφο.

i) Περιγραφή αντικειμένου: όπως έχουμε αναφέρει και στη δομή της περιγραφής αντικειμένου, ξεκινάμε από τη γενική εντύπωση που μας προκαλεί το αντικείμενο, προχωράμε στην εξωτερική περιγραφή και στη συνέχεια στις εσωτερικές λεπτομέρειες ακολουθώντας όμως συγκεκριμένη κατεύθυνση (από πάνω προς τα κάτω, από δεξιά προς τα αριστερά κ.ο.κ) και στις δύο περιπτώσεις.

ii) Περιγραφή τοπίου: Κατά τον ίδιο τρόπο παρουσιάζουμε τις λεπτομέρειες με τη σειρά που βρίσκονται στο χώρο: από κάτω προς τα πάνω ή αντίστροφα, από τις κοντινές προς τις μακρινές ή αντίστροφα, από δεξιά προς τα αριστερά ή αντίστροφα.

iii) Περιγραφή προσώπου: Ξεκινάμε από την εξωτερική του εμφάνιση, συνεχίζουμε με το ντύσιμό του και ολοκληρώνουμε με το χαρακτήρα του.

Π.χ **Ο Βαγγέλης είναι ψηλός και αδύνατος. Έχει όμορφα γαλανά μάτια και καστανόξανθα μαλλιά που είναι πάντα ανακατωμένα. Τα όμορφα γαλανά του μάτια σε κοιτούν διερευνητικά πίσω από ένα ζευγάρι γυαλιά με ασημένιο σκελετό. Ντύνεται με μοντέρνα αλλά όχι πολύ ακριβά ρούχα. Το αγαπημένο του ντύσιμο είναι οι σκούρες φόρμες και τα τζιν παντελόνια. Ο Βαγγέλης είναι πολύ συμπαθητικό παιδί, είναι κοινωνικός και πιάνει εύκολα φίλιες. Είναι έξυπνος αποφασιστικός και αισιόδοξος. Είναι όμως και πεισματάρης και δύσκολα αλλάζει γνώμη. Δεν εγκαταλείπει εύκολα την προσπάθειά του, πριν πετύχει το στόχο του.**

γ) Την παράγραφο στην οποία εκθέτουμε τις απόψεις μας.

Π.χ **Μπορεί το βουνό ή ο κάμπος να έχουν τη δική τους ομορφιά και γοητεία, εγώ όμως προτιμώ τη θάλασσα και να γιατί. Με την απαλή της αύρα και την αλμύρα της είναι πάντα γοητευτική. Το χειμώνα είναι απρόβλεπτη. Άλλοτε αγριεύει και θυμώνει. Τότε τα τεράστια κύματά της απειλούν να καταπιούν τα πάντα. Άλλοτε πάλι ηρεμεί και γαληνεύει. Ακόμα και στο καταχείμωνο ο πειρασμός να τη γνωρίσει κανείς από κοντά και να την εξερευνήσει είναι μεγάλος. Το καλοκαιράκι πάλι, η θάλασσα είναι η ατελείωτη χαρά μικρών και μεγάλων. Οι παραλίες κυριολεκτικά βουλιάζουν από το πολύβουο πλήθος. **Κυρίως** όμως, η θάλασσα είναι για μένα συνεχής πρόκληση. Αισθάνομαι συνεχώς τη δυνατή της έλξη, το κάλεσμά της, για να μου αποκαλύψει γοητευτικά και κρυμμένα μυστικά. Πώς μπορώ να της αντισταθώ;**

Στην παραπάνω παράγραφο ο συγγραφέας **εκθέτει τους λόγους**, για τους οποίους του αρέσει η θάλασσα. Παρατηρούμε ότι ξεκινάει από τους λιγότερο σημαντικούς και καταλήγει στον πιο σημαντικό:Κυρίως όμως η θάλασσα...

Όπως βλέπεις λοιπόν, εκθέτουμε τις απόψεις ή τα συναισθήματά μας με βάση **τη σπουδαιότητα** που έχουν κατά τη γνώμη μας. Ξεκινάμε δηλαδή από τα λιγότερο προς τα περισσότερο σημαντικά ή αντίστροφα, **τονίζοντας** (δίνοντας έμφαση) περισσότερο αυτό που πιστεύουμε ότι είναι το σπουδαιότερο από όλα.

Το είδος αυτό της παραγράφου είναι το δυσκολότερο από τα τρία. Αν όμως θυμάσαι ότι μια ιδέα ή σκέψη πρέπει να συνδέεται λογικά με την επόμενη, πρέπει δηλαδή να οδηγεί στην επόμενη με βάση την κοινή λογική, δε θα αντιμετωπίσεις κανένα πρόβλημα.

Λάθη που πρέπει να αποφεύγω: Σε κάθε παράγραφο που γράφω πρέπει να προσέχω **την ακολουθία των χρόνων**, δηλαδή όταν αναφέρομαι στο παρελθόν, πρέπει να χρησιμοποιώ παρελθοντικούς χρόνους, όταν αναφέρομαι στο παρόν, παροντικούς χρόνους και, όταν αναφέρομαι στο μέλλον, μελλοντικούς χρόνους.

5) ΣΥΝΟΧΗ: Τα νοήματα πρέπει, όχι μόνο να γράφονται με μία λογική σειρά αλλά και **να συνδέονται μεταξύ τους** ώστε να μη δημιουργούν δυσκολίες στον αναγνώστη.

Η συνοχή επιτυγχάνεται με τους παρακάτω τρόπους:

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΣΕ ΜΙΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ (αναφέρεται στη συνοχή)

Α) Μεταβατικές λέξεις ή φράσεις (σε βοηθούν να κάνεις τη μετάβαση –να πας- από το ένα νόημα στο άλλο)	
Δηλαδή, με άλλα λόγια κτλ.	επεξηγούν
Παρόλ' αυτά, εξάλλου, άλλωστε, ωστόσο, αντίθετα, όμως κτλ.	δηλώνουν αντίθεση
Πρώτο, δεύτερο, επίσης, επιπλέον κτλ.	προσθέτουν
Επομένως, λοιπόν, άρα, σύμφωνα με τα παραπάνω, έτσι, επίσης κτλ.	δηλώνουν συμπέρασμα
Εξαιτίας, γι' αυτόν το λόγο, εφόσον κτλ.	δηλώνουν αιτία
Ύστερα, μετά, αργότερα, σε λίγο, κατόπιν, στη συνέχεια, έπειτα, τέλος, αρχικά, στο μεταξύ, σήμερα, αύριο, εκείνη τη μέρα, πέρυσι, φέτος, του χρόνου, κάποτε, τον άλλο μήνα, την προηγούμενη εβδομάδα κτλ.	δηλώνουν χρονική σειρά
Εδώ, εκεί, πάνω, κάτω, μέσα, έξω, κοντά, μακριά, δεξιά, αριστερά κτλ.	δηλώνουν τόπο
Βέβαια, φυσικά κτλ.	επιβεβαιώνουν
Ειδικά, συγκεκριμένα, ιδιαίτερα κτλ.	εξειδικεύουν
Οπωσδήποτε, κυρίως, βασικά κτλ.	δίνουν έμφαση
Γενικά, συνολικά κτλ.	γενικεύουν

Β) Μια αντωνυμία που αναφέρεται σε μια λέξη ή φράση της προηγούμενης περιόδου.

Π.χ Ο Βαγγέλης είναι κοινωνικός και πιάνει εύκολα φίλους. **Σ' αυτό** τον βοηθάει και η αίσθηση του χιούμορ που έχει.

Γ) Επανάληψη μιας λέξης της προηγούμενης περιόδου.

Π.χ Στο μεγάλο διάλειμμα αναλάβαμε να στολίσουμε τους χώρους του σχολείου, καθώς και τη μεγάλη **αίθουσα** στην οποία θα πραγματοποιηθεί αύριο η γιορταστική μας εκδήλωση. Μέσα σε λίγη ώρα η μεγάλη **αίθουσα** και οι διάδρομοι φόρεσαν τα γιορτινά τους.

**Δ. ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ**

1.Πρόλογος: Είναι η πρώτη παράγραφος που μας εισάγει, όπως λέμε, στο θέμα.

2. Κύριο θέμα: Είναι οι παράγραφοι που αναπτύσσουν το θέμα.

3. Επίλογος: Είναι η τελευταία παράγραφος που συνοψίζει όσα αναφέρθηκαν στο κύριο θέμα.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όπως ακριβώς και η παράγραφος, το ολοκληρωμένο κείμενο πρέπει να έχει **επαρκή ανάπτυξη**, δηλαδή αρκετές παραγράφους σχετικές με το θέμα.

ΛΟΓΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ (Αναφέρεται στην αλληλουχία των νοημάτων)

Για να είναι κατανοητό το κείμενό μου, πρέπει να παρουσιάζω τις ιδέες μου και τις απόψεις μου με μια λογική σειρά, όπως ακριβώς και στην παράγραφο. Ανάλογα με το είδος του κειμένου ακολουθούμε και την αντίστοιχη σειρά. Έτσι :

Στην αφήγηση ακολουθούμε τη χρονική σειρά των γεγονότων.

Στην περιγραφή προσώπου ξεκινάμε από την εξωτερική του εμφάνιση, συνεχίζουμε με το ντύσιμό του και ολοκληρώνουμε με το χαρακτήρα του.

Στην περιγραφή τοπίου ή αντικειμένου παρουσιάζουμε τις λεπτομέρειες με μια σειρά (από πάνω προς τα κάτω ή αντίστροφα, από δεξιά προς τα αριστερά κ.ά)

Στην παρουσίαση σκέψεων, απόψεων και συναισθημάτων, ακολουθούμε τη σειρά με βάση τη σπουδαιότητα που έχουν. Ξεκινάμε πρώτα από τα λιγότερο προς τα περισσότερα σημαντικά ή αντίστροφα και δίνουμε έμφαση σ' αυτό που πιστεύουμε ότι είναι το πιο σημαντικό απ' όλα. Προσέχω κάθε σκέψη και ιδέα πρέπει να συνδέεται λογικά με την επόμενη.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ ΣΤΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΟ ΘΕΜΑ (Αναφέρεται στη συνοχή)

Η σωστή σύνδεση των παραγράφων σε ένα Αναπτυγμένο Θέμα είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για να συνδέεται λογικά το νόημα της μια παραγράφου με αυτό της επόμενης.

Για τη σύνδεση των παραγράφων σε ένα Αναπτυγμένο Θέμα, ισχύει ό,τι και για τη σύνδεση των περιόδων σε μια παράγραφο. Δηλαδή συνδέουμε:

A. Με μεταβατικές λέξεις ή φράσεις.

B. Με μια αντωνυμία που αναφέρεται σε μια λέξη ή φράση της προηγούμενης παραγράφου.

Γ. Με την επανάληψη μιας λέξης της προηγούμενης παραγράφου.

ΛΑΘΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΩ:

1. Ο πρόλογος πρέπει να έχει άμεση σχέση με το κύριο θέμα.
2. Ο πρόλογος και ο επίλογος πρέπει να είναι σύντομοι.

